



© Jean-Luc Tanghe

## DE PARADOX VAN OPPOSITIES

'MIRTH', DE NIEUWE DANSVOORSTELLING VAN ARCO RENZ

Sally de Kunst

"Als ik kon, zou ik vierentwintig uur aan een stuk doorwerken", geeft de Duitse choreograaf Arco Renz lachend toe, wanneer we hem begin maart tussen twee repetities door eindelijk kunnen strikken om over zijn nieuwste voorstelling 'Mirth' te praten. Het zegt iets over het enthousiasme én discipline waarmee hij zijn creaties opbouwt: volgens een strak tijdschema en vanuit een welbepaalde werkmethode. "Maar binnen die georganiseerde structuur heerst er een totale chaos", vertelt hij.

Orde – chaos, koud – warm, traag – snel, vrolijk – streng, abstract – expressief, ...

Een gesprek met Arco Renz over de paradox van opposities.

In zijn opmerkelijke solo *States* die hij in december presenteerde tijdens het Dans@Tack-festival van Dans in Kortrijk viel het op: in al zijn abstractie is het werk van ex-PARTS-student Arco Renz erg theatraal. In de glazen kabine in de voormalige garage die nu het werkterrein is van het Kortrijkse Theater Antigone hadden de repetitieve bewegingen van Renz bijna iets buitenaards. Met wijd opengesperde ogen, alsof hij in een trance was, ging hij voorbij aan de zuivere abstractie om tot een bizarre expressiviteit te komen. Al in het duet *Happy Zode* (2000) dat hij met Sharon Zuckerman maakte (onder meer bekend van *Medeia* van Jan Decorte), toetste Renz door een eindeloos op en neer springen zijn eigen uithoudingsvermogen en dat van de toeschouwer. Het gaf een frictie die hij later in de groeps-

choreografie *Think me Thickness* (2001) nog verder zou drijven.

Tergend langzaam en uitgepuurd en met onverstaanbare gelaatsuitdrukking werden daarin patronen unisono uitgevoerd. Naderhand werd het ritme opgedreven en werd de abstracte stilerende uit evenwicht gebracht en expressief in zijn repetitiviteit en in de doorscherpende individualiteit van de vertolkers.

"Voorstellingen maken die heel abstract zijn en tegelijkertijd theatraal, dat is een paradox die me interesseert", bevestigt Renz. "Ge-stileerde expressies van personen in een abstract kader plaatsen. Het koppig en extreem doordrijven van simpele bewegingen."

Dat zijn werk in esthetisch opzicht gerelateerd zou zijn aan de uitgebalanceerde voorstellingen van Robert Wilson, met wie hij sinds 1997 samenwerkt en in wiens producties *Prometeo* (1997), *70 Angels on the Façade* (1998), *The Days Before - Death Destruction and Detroit III* (1999), *Hot Water* (2000), *Relative Light* (2000) en *Prometheus* (2001) hij danste, wordt door Renz resoluut weerlegd: "Wat Robert Wilson doet, is totaal niet expressionistisch. Hij gaat bewust op zoek naar het koude, terwijl ik veeleer naar de warmte van koude concepten van tijd en ruimte zoek, naar hoe ze te moduleren, combineren om een voorstelling te creëren. Ik vertrek van een welbepaald narratief punt om die warmte op te zoeken in de abstractie. Het is niet zonder meer 'nu gaan we vooruit, en daarna maken we een hoek'. Voor mij is het belangrijk dat de beweging vanuit een dramatische impuls komt. Vanuit een persoonlijk engagement van elke

performer met de beginthematiek en een doorgedreven onderzoek ernaar. Nadien wordt dit vertekpunt gestileerd en geabstraheerd, maar de kiem blijft wel bewaard. Niet op het eerste niveau, maar dieperliggend, intuïtief."

De narratieve springplank voor zijn nieuwste voorstelling *Mirth* was het concept 'Barokke Geest', vertelt Renz: "Ik ben met dat idee begonnen spelen door het bekijken van zeventiende-eeuwse landschapsschilderijen, waarin mensen vaak gereduceerd werden tot stipjes in een uitgestrekt decor. Die ontwikkeling in de kunst was het gevolg van de ontwikkeling van de wetenschap, meer bepaald de Copernicaanse verplaatsing van de aarde uit het centrum van het heelal. Voor mij is er een duidelijke link tussen die schildertjes en het bewustzijn van de nietigheid van de mens in onze huidige maatschappij: we worden steeds kleiner en kleiner in onze hoogtechnologische omgeving. Voor *Mirth* werk ik voor het eerst samen met videaste Anna Saup. Haar abstract videowerk wordt samen met het lichtontwerp van Jan Maertens en de klankinstallatie van Marc Appart letterlijk het landschap van de voorstelling. We ontdekken vandaag een andere onverwacht complexe, virtuele wereld, maar de menselijke zoektocht naar passie en emotionele ervaringen blijft dezelfde als in de Barok binnen deze omgeving. Er is een duidelijke overeenkomst tussen de Barok en onze huidige consumptiemaatschappij in de theatraliteit van het dagelijks leven en de queeste naar extreme emoties, door sporten als bungee-springen, drugs, snelle wagens, seksuele uitpattingen,... Er heerst een geest van excess: steeds meer en meer, sneller en sneller."

"Tegelijkertijd was de Barok ook de periode van de verlichting, van het in vraag stellen van kerk en religie, van het volop genieten van het leven. Ik was geïnteresseerd in de oppositie tussen die vrolijkheid (*Mirth*) en een streng, tragisch vooruit willen komen, of vooruit duwen. Dat onmachtige gevoel van vooruit willen raken, maar niet kunnen, was iets waar ik ook al in *States* rond werkte. In de laatste sectie van die solo ren ik, zonder echt vooruit te komen. Ik blijf ter plaatse trappelen. *Mirth* is echter verschillend, in die zin dat het een groepsvoorstelling is. En van zodra ik met mensen werk is de groep en de groepservaring onmiddellijk en instinctief het belangrijkste. Nu, als wij die groepsdynamiek niet ervaren, dan zal het publiek dat ook niet doen, dan blijft het louter een beeld. En dus ben ik samen met Mariana Kavallieratos, Wen-Chi Su en Nir Tamir heel intens te werk gegaan om die dynamiek uit te testen. Het eerste wat we samen gedaan hebben, was in groep vier uur aan een stuk zeer snel door Brussel lopen. We liepen zeer dicht bij elkaar met onze armen in een duwende houding. We mochten niet stoppen, ook niet voor een rood licht, dan moesten we ultwijken, om toch maar te blijven doorlopen. Elke duizend meter wisselde de voorste persoon van plaats. De mensen dachten vast dat we gek waren (lacht), maar voor ons was het een zeer intense ervaring. Je wordt erg moe, maar op een gegeven moment geraak je voorbij die grens van vermoeidheid.

Na een uur of twee zie je de wereld aan je voorbij passeren. Je concentreert je alleen nog maar op lopen, lopen, lopen."

Snelheid was dus de krijtlijn van *Mirth*, net zoals traagheid het uitgangspunt was van *Think me Thickness*. Maar die beginsporen worden niet noodzakelijk ingesleten tot een eindresultaat waarin ze expliciet aanwezig zijn, vertelt Renz: "We improviseren rond eenvoudige bewegingsthema's als rennen, buigen, draaien, ... alles wat met voortbewegen te maken heeft. Op die manier proberen we tot een gemeenschappelijke taal te komen. Eens dat gebeurd is, en we dat idioom onder knie hebben, stappen we er als individu weer uit, om vervolgens een structuur op te bouwen. Van de oorspronkelijke uitgangspunten, zoals het narratieve van de Barokke Geest of het begrip snelheid zal uiteindelijk letterlijk nog weinig overblijven."

*Mirth* van Arco Renz gaat in première op 15, 16 en 17 april in STUK, Leuven (T. 016/20 81 33 of [www.stuk.be](http://www.stuk.be)). Ook te zien in Monty, Antwerpen op 19 en 20 april (T. 03/238 91 81).

*Think me Thickness* wordt hernomen op 4 en 5 april in de Kaaitheaterstudio's, Brussel (T. 02/201 59 65).